

[Niels Helveg Petersen]

Kritikken er vigtig, fordi den amerikanske regering jo også på andre områder udfordrer europæiske vurderinger. Det gælder helt klart efter udtalelser fremsat af amerikanske regeringsrepræsentanter vedrørende prøvestop, hvor det ser ud, som om stærke kredse i den amerikanske regering nu finder, at et prøvestop, selv om det var kontrollerbart, selv om det var gensidigt, ikke var nogen god idé alligevel. Vi har også set klare forskelle i vurderingen, når det vedrører Libyen, hvor de amerikanske bombardementer i meget store dele af den europæiske opinion er blevet opfattet som både moralsk uforsvarlige og politisk ukloge.

Tydeligst kommer det vel frem, når man følger den debat, der i disse uger står i USA, hvor stærke kræfter i den amerikanske regering arbejder for, at den amerikanske regering skal overskride de aftalte niveauer for antallet af strategiske atomvåben. Man må, hvad især det sidste spørgsmål angår, virkelig håbe, at det er de kredse i den amerikanske regering og den amerikanske politiske opinion, der arbejder for at bevare disse aftaler, der sejrer. Ellers vil diskussionen i forholdet mellem USA og de europæiske stater med sikkerhed blive betydelig mere tilspidset.

Jeg skal slutte med at sige, at det radikale venstre kan stemme for det dagsordensforslag, der er fremsat af hr. Lasse Budtz. Vi finder, at det får sagt det, der er behov for, nemlig en fordømmelse af atomprøvesprængninger som princip og en særlig kritik imod, at den amerikanske regering fortsatte sine prøvesprængninger på et tidspunkt, hvor der kunne have været en mulighed for at nå frem til et resultat. Endelig peges der også på i dagsordenen, at der må arbejdes for på alle tænkelige måder at nå frem til internationale aftaler om et prøvestop.

Brusvang (CD):

På centrum-demokraternes folketingsgruppes vegne kan jeg takke regeringen for den givne redegørelse. De ønskemål, som er placeret først i redegørelsen, er også CDs. Også vi ønsker et prøvestop, også vi ønsker et forbud mod fremtidige a-prøvestop, også vi ønsker at få standset våbenkapløbet, og også vi ønsker en verden, hvis sikkerhed ikke baseres på a-våben – men naturligvis under en række

betingelser og forudsætninger, som der ikke er grund til at gå i detaljer med her.

CD må tage afstand fra dagsordensforslaget som helhed. Det er ensidigt rettet imod De Forenede Stater. Det er efter mit skøn også uafbalanceret i sin substans, i sit indhold, og jeg henviser her til regeringens redegørelse, som påviser dette på en række punkter.

CD ønsker ikke at standse De Forenede Stater i prøvesprængninger på et tidspunkt, hvor der efter det for os oplyste netop er sket en afslutning i Sovjet af en længere række prøvesprængninger, hvorved man har indvundet nogle for Sovjet særlig vigtige erfaringer.

Og hvorfor rettes denne kritik først og fremmest imod De Forenede Stater? Er det, fordi De Forenede Stater er et mere åbent samfund? Jeg erindrer også her om, at De Forenede Stater direkte inviterede Sovjetunionen til at overvære prøvesprængningen sidst med henblik på det, man kalder verifikationsproceduren. Men det var Sovjet, der sagde nej.

Å propos verifikationsproceduren: regeringens redegørelse indeholdt nogle betragtninger om et muligt dansk initiativ relateret til verifikationsproceduren, nemlig på Grønland. Dette var en konkret og positiv oplysning og overvejelse.

Hovedsynspunktet for CD er, at Vestens sikkerhed – og dermed Danmarks sikkerhed – afhænger 100 pct. af De Forenede Stater. Der indgår i denne vurdering tre elementer. Det drejer sig om USAs militærvidenskabeligt høje niveau, det drejer sig om USAs militære kapacitet, og det drejer sig om USAs politiske vilje til at forsvare ikke blot sig selv, men også Vesteuropa.

Jeg nærer ingen tvivl om denne vilje. Men der er andre i denne sal, der gør alt, hvad de overhovedet kan, for at bringe denne vilje i miskredit.

Efter CDs opfattelse er det nødvendigt, at USA altid er et hestehoved foran; det er en uafviselig nødvendighed. Det er USA, der er vor allierede. Det er Sovjet, der er truslen.

Herefter vil jeg vurdere dagsordenen med henblik på dennes virkning. I Danmark vækker den sikkert begejstring i visse græsrodsbevægelser, men den er et irritationsmoment for regeringen og for USAs ambassadør.